

ರಾದ ವೈಕುಂಠ ಮಹಾರಾಜರೇ ಮೊದಲಾದವರ ಕ್ಷೇಮ ಸಮಾಚಾರ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದರು. ಇನ್ನು ಅದೆಷ್ಟೋ ಮಾತುಕತೆಗಳು!

ಕ್ರಮೇಣ ಸಂಜೆ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿತು. ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ದೀಪ ಬೆಳಗಿತು. ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಪೂಜಾಗೃಹದಲ್ಲೂ ದೀಪ, ಧೂಪಗಳ ನ್ನಿಟ್ಟರು. ನಾನು ತಂಗಿದ್ದ ಹೊರಗಿನ ಕೋಣೆಗೆ ಮರಳಿದೆ.

* * *

ಅಂದು ಜಯರಾಮಬಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾವ ಭಕ್ತರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ಶ್ರೀಮಾತೆ ತುಸು ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನಾನು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಇಡೀ ದಿನ ಊಟ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ, ತುಂಬ ಆಕ್ಕರೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಬಡಿಸಿದರು. ಮರುದಿನ ಬೆಳಗಿನ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲೇ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕಳೆದೆ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ನಾನು ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ, ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಕೆರೆಯನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ದೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಏನೇನು ವಸ್ತುಗಳು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ನನಗೊಂದೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಯಾರನ್ನೂ ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹಣವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸುಮಾರು ಎಂಟು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಸೇವಕ ಮಹಾರಾಜರು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದು, ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಪೂಜಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ನನ್ನ ಒಳಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಾಗಿಲು ಸರಿಸಿ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಅವರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಆಸನವಿತ್ತು. ಶ್ರೀರಾಮ ಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿ, ಆ ಇನ್ನೊಂದು ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಶ್ರೀಮಾತೆ ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಕುಳಿತ ನಂತರ ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಗಂಗಾಜಲ ಚಿಮುಕಿಸಿ, ನನ್ನ ದೇಹದ ಮೇಲೆಲ್ಲ ಗಂಗಾಜಲವನ್ನು ಪೊಚ್ಚಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಅವರು ನನ್ನ ತಲೆ ಮತ್ತು ದೇಹವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ನನಗೆ ಅನಿರ್ವಚನೀಯ ಆನಂದ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿತು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕುಳಿತು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದರು: “ನಿನಗೆ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಇಷ್ಟರಾದರೆ?” ನಾನು ಹೌದೆಂದಾಗ ಅವರು ಮೂರು ಬಾರಿ ಒಂದು ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ, ನಾನು ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಉಚ್ಚರಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಿದರು. ಅವರು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಪಕ್ಕದ ಗೋಡೆಯತ್ತ ಕೈತೋರಿಸಿ, “ನೋಡು, ಇದೇ ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟದೇವತೆ” ಎಂದರು. ಆ ಕೂಡಲೇ ಕಣ್ಣುಕೋರೈಸುವ ಉಜ್ವಲ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಆ ದಿಕ್ಕು ಬೆಳಗತೊಡಗಿತು; ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೇವೀ ಮೂರ್ತಿ ಬೆಳಗುತ್ತಾ ಮೂಡಿಬಂತು - ಅದು ಜೀವಂತವಾದ ಹಾಗೂ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯಿಯಾದ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು! ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಅದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿತ್ತು. ಚಕಿತನಾದ ನನಗೆ ಏನೋ ಆನಂದವಾಯಿತು. ನಾನು ವಿಹ್ವಲನಾಗಿ ದೇಹಪ್ರಜ್ಞೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡೆ. ಆದರೆ ಅದು ಕೆಲವು ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರ. ಆಗ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರು ಕೂಡ ಬೇರೆಯೇ ಆಗಿ ಕಂಡುಬಂದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದರು, “ಮಗೂ, ಹೆದರಿಬಿಟ್ಟೆಯಾ?” ನಾನು ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ಉತ್ತರಿಸಲು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಚೈತನ್ಯವೇ

ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತರ ಶ್ರೀಮಾತೆ ನನ್ನ ಎಡಗೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ, ಜಪ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು! ಶ್ರೀಮಾತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಆದರೆ ನನಗೆ ಏನೋ ಒಂದು ರೀತಿ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಪದೇ ಪದೇ ಕರಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಿಸಿ, ಜಪ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ; ನಾನು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿದರು. ನಾನೂ ಅಂತೆಯೇ ಮಾಡಿದೆ. ಅನಂತರ ಶ್ರೀಮಾತೆ, ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಚಿತ್ರಪಟವನ್ನು ತೋರಿಸಿ, “ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡು. ಅವರೇ ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟದೇವತೆ; ಅವರೇ ನಿನ್ನ ಗುರು. ನಿನ್ನ ಇಹ-ಪರಗಳೆರಡರ ಸರ್ವಸ್ವವೂ ಅವರೇ. ಶ್ರೀರಾಮ ಕೃಷ್ಣರೋ ಸರ್ವದೇವದೇವೀ ಸ್ವರೂಪರು” ಎಂದರು. ನಾನು ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿ, ಅನಂತರ ಶ್ರೀಮಾತೆಗೂ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿದೆ. ಅನಂತರ ಅವರು ಎಷ್ಟು ಜಪ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಕುರಿತು ನಾನಾ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಯಾರು, ಎಂಥವರು ಎಂದು ಆಗ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಈಗಲೂ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆಗ ತಿಳಿದಿದ್ದೆ - ಅವರು ಕೇವಲ ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಭಗವಂತನ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡಬಲ್ಲರು ಎಂದು.

ಶ್ರೀಮಾತೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವ ಆಸನದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹಣ್ಣುಗಳಿದ್ದವು. ಅವುಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಗಿತ್ತು ಅವರೆಂದರು, “ಈ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಕೊಡು.” ನಾನು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದೆ. ಅದೇ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯಿರಬೇಕು ಅಂದುಕೊಂಡೆ. ನಾನು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನಾಗಲೀ, ಹಣವನ್ನಾಗಲೀ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ದೇಹ ಪೂರ್ತಿ ನಡುಗುತ್ತಿತ್ತು.

ನಾನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸನಿಹದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ನನಗೆ ತುಂಬ ಆನಂದ ವುಂಟಾಗಿತ್ತು, ತುಂಬ ಹಿತವೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಸ್ನೇಹಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನುಡಿದರು: “ಈಗ ನೀನು ನಿನ್ನ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಿ, ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಜಪ ಮಾಡು. ಆದಾದ ಮೇಲೆ ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನುವಿಯಂತೆ.” (ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಗೆ)

ಒಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗುವಂತೆ ಮಾತನಾಡಬಹುದೇ? ಹೇಳುವ ಮಾತು ಸತ್ಯವೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ಬಹುದು; ಆದರೆ ಅದು ಅಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಹೇಳಬಾರದು. ಕೊನೆಗೆ ಅದೇ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ ಬಿಡುವುದು. ಜನ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರೆ ನಾಲಗೆ ಏನನ್ನಾದರೂ ಆಡಲು ಹೇಸುವುದಿಲ್ಲ.

-ಶ್ರೀಮಾತೆ ಶಾರದಾದೇವಿ

ಯೋಗವಾಸಿಷ್ಠದ ಕಥೆಗಳು

ಸ್ವಾಮಿ ವೀರೇಶಾನಂದ

ಕಥಾಗುಚ್ಛ - ೯

ರಾಜಾ ಜನಕನ ಕಥೆ

ವಸಿಷ್ಠರು ರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ: “ರಾಮ, ಜೀವಿಗಳ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಎರಡು ಮಾರ್ಗಗಳು ಸೂಕ್ತ. ಒಂದು ಗುರುವಿನ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದೆ ಪರಿಪಾಲಿಸುವುದು. ಇದರಿಂದ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಕ್ತಿ ದೊರಕಲು ಸಾಧ್ಯ. ಎರಡನೆಯದು, ಸ್ವಯಂ-ಅನು ಭೂತಿ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವು ತನಗೆ ತಾನೇ ಸ್ಫುರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂಥವನಿಗೆ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿನ ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷವು ಸುಲಭವಾಗಿ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಓ ರಾಮ, ಜನಕ ಮಹಾ ರಾಜನಿಗೆ ಈ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಆ ಕಥೆ ಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು:

ವಿದೇಹ ಎನ್ನುವ ರಾಜ್ಯವೊಂದಿತ್ತು. ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸದ್ಗುಣ ಯಾದ ಜನಕ ಎಂಬ ರಾಜನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಧನವಂತ, ಕೊಡುಗೆ ದಾನಿ, ಉದಾತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿ. ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ವಿಷ್ಣುವಿನಂತೆ ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅನೇಕ ಉತ್ತಮಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸರ್ವರಿಗೂ ಪೂಜನೀಯನಾಗಿದ್ದನು.

ಅದೊಂದು ವಸಂತಕಾಲದ ಸುಂದರ ಬೆಳಗು. ರಾಜನು ರಾಜೋದ್ಯಾನವನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿದ್ದಾನೆ. ಮನದಣಿಯೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಪುಷ್ಪಗಳ ಸುಗಂಧ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಮಾದಕಗೊಳಿಸಿದೆ. ಹಕ್ಕಿಗಳ ಕಲರವ ಮನ ಸ್ಸನ್ನು ಉನ್ಮಾದಗೊಳಿಸಿದೆ. ಜನಕನಿಗೆ ಏಕಾಂತ ಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು. ತನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬಂಟರನ್ನೂ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನೂ ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತಿರಲು ಹೇಳಿ, ಅವನೊಬ್ಬನೇ ಮುಂದೆ ನಡೆದ.

ಒಬ್ಬನೇ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಜನಕರಾಜನಿಗೆ ದೈವವಶವೋ ಎಂಬಂತೆ ಸಿದ್ಧರ ಸುಮಧುರ ಗಾನ ಕೇಳಿಬಂತು; ದಿವ್ಯವಾಣಿಯ ಉಪದೇಶ ವಾಯಿತು.

ಮೊದಲನೆಯ ಸಿದ್ಧ ಹೀಗೆ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದನು :

ಜ್ಞಾನಿಯೂ ಜ್ಞಾನವೂ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ
ಜೀವವೂ ಪರಮಾತ್ಮವೂ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ
ಜೀವನು ಪರಮಾತ್ಮನಲಿ ವಿಲೀನವಾಗುವನಲ್ಲ
ಅದನೇ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸುವರು ತಿಳಿದವರೆಲ್ಲ

ಎರಡನೆಯ ಸಿದ್ಧನು ಹೀಗೆ ಹಾಡಿದನು:

ಮನಸ್ಸಿನ ವಾಸನೆಗಳು ಮುಕ್ತಿಗೆ ಬಾಧಕಗಳು
ನಿರ್ಮೂಲಗೊಳಿಸಿರಿ ಅವುಗಳನ್ನು
ಅದಕಾಗಿ ಧ್ಯಾನಿಸಿರಿ ಸಂತತವು ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು
ಜ್ಯೋತಿಗಳ ಜ್ಯೋತಿ, ನಿರ್ಗುಣ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು

ಮೂರನೆಯ ಸಿದ್ಧನು ಹೀಗೆ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದನು :

ಅನವರತ ನಡೆಯುತಿರಲಿ, ದಿವ್ಯಜ್ಯೋತಿಯ ಧ್ಯಾನ
ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯ ಧ್ಯಾನ;
ಎಲ್ಲವನೂ ಬೆಳಗುವ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯ ಧ್ಯಾನ
ಇರವು ಇಲ್ಲದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲವನು ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ
ಸತ್ತು ಅಸತ್ತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲವನು ಮೀರಿಸಿದೆ
ನಡೆಯುತಿರಲಿ ಸತತ ಆ ಪರಮಾತ್ಮ ಧ್ಯಾನ

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಿದ್ಧನು ಹೀಗೆ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದನು:

ಸ್ವಪ್ರಕಾಶಕ ಆತ್ಮ ಯಾವ ರೂಪದ್ದು?
ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಯೂ
'ನಾನು' 'ನಾನು' ಎಂದು ಕರೆಯುವಂಥದ್ದು
'ಅ' ಕಾರದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವಂಥದ್ದು;
'ಹ' ಕಾರದೊಡನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡದ್ದು
'ಮ' ಕಾರದಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯಗೊಳ್ಳುವುದು;
ಅದೇ 'ಅಹಂ' ಎಂದುಕೊಂಡದ್ದು
ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉಸಿರೂ 'ಸೋಹಂ', 'ಸೋಹಂ'
- 'ಅದೇ ನಾನು', 'ಅದೇ ನಾನು'
ಅದೇ ಬ್ರಹ್ಮ, ಅದೇ ಆತ್ಮ, ಬೇರೆ ಇನ್ನೇನು

ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಸಿದ್ಧರು ಹೀಗೆ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು:

ನಿತ್ಯ ಸತ್ಯವ ನಾವು ಕೊಂಡಾಡುತಿಹೆವು
ಅದೆ ಎಲ್ಲ, ನಾವೆಲ್ಲ, ನೀವೆಲ್ಲ, ಜಗವೆಲ್ಲ
ಎಲ್ಲವೂ ಎಲ್ಲಿಂದ ಸ್ಫುರಣವಾಗಿದೆಯೋ
ಎಲ್ಲವೂ ಎಲ್ಲಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುತಿಹುದೋ
ಎಲ್ಲವೂ ಮುಂದೊಮ್ಮೆ ಎಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗುವುದೋ
ಆ ನಿತ್ಯ ಸತ್ಯವೇ ದೈವ, ಆತ್ಮರೂಪವದೋ !

ಮತ್ತೂ ಕೆಲವರು ಸಿದ್ಧರು ಹೀಗೆ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ:

ಕೌಸ್ತುಭದ ಮಣಿ ಇಹುದು ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲೇ
ಮರಳು ಶಂಖಗಳ ಹುಡುಕುವ ನೀ ಏಕೆ ಅಣ್ಣಾ?
ಹೃದಯದಲೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹುದುಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ
ಅತ್ತಿತ್ತ ಹುಡುಕುತಿಹೆ ಅವನ, ಕಾಣದವನನ್ನ.

ಹೀಗೆ ಸಿದ್ಧರು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಜನಕ ಉದ್ಯಾನವನದ ನಿರ್ಜನ ಪಥಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಲಿದ್ದ. ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮಗ್ನವಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಅವುಗಳ ಉಪದೇಶ ಬುದ್ಧಿಗೆ ನಾಟಿತ್ತು. ಹಟಾತ್ತನೆ ರಾಜ ದಡದಡನೆ ಅರಮನೆಯತ್ತ ದಾಪುಗಾಲು ಹಾಕಿದ. ತನ್ನ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಏಕಾಂತ ತಾಳಿದ.

ಸಿದ್ಧರ ಬೋಧನೆ ಜನಕನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪರಮ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತ್ತು. ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ವಿಚಾರ ನಡೆದಿತ್ತು:

‘ಅಹಾ! ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಸತ್ವ ಇದೆಯೇ? ಇಲ್ಲಿ ಸುಖವೂ ಇಲ್ಲ, ಸತ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ! ಇದನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರಲಿ? ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಅದೇಕೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಈ ಜಗತ್ತಿನಡೆಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಮೋಹಿತವಾಗಿದೆ? ನನ್ನಂತರಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ಅಗಣಿತ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ದರಿದ್ರ ನಂತೆ, ನೋವು ದುಃಖಗಳಿಂದ ನರಳುತ್ತಿರುವೆನಲ್ಲಾ?’

‘ನನಗೆ ಇರುವ ಆಯುಸ್ಸಾದರೂ ಎಷ್ಟು ಕಾಲದ್ದು? ಹೆಚ್ಚಿದರೆ ನೂರು ವರ್ಷ. ಅನಂತಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಇದು ಬರೀ ಅಣು ಮಾತ್ರವಲ್ಲವೇ? ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಈ ನಷ್ಟರ ಬಾಳನ್ನೇ ಬಹು ದೊಡ್ಡದೆಂದು ಎಣಿಸಿದ್ದೆನಲ್ಲ! ನನ್ನ ರಾಜ್ಯವಾದರೋ ಅಗಣಿತ ವಿಶ್ವಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಒಂದು ಕಣಿಮಾತ್ರವೂ ಆಗದು! ಇಂಥ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ನನಗದೆಷ್ಟು ಮಮಕಾರ! ಈ ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಪತಿ ಯೆಂದು ಅದೆಷ್ಟು ಅಹಂಕಾರ! ನಾನು ನನ್ನ ಆಸೆಗಳಿಗೆ ದಾಸನಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದೇನೆ; ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸೇವಕನಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತದ ಅವಧಿಯೇ ಅತ್ಯಲ್ಪಕಾಲದ್ದು. ಆದರೂ ಬಹು ಕಾಲ ಆಳಬೇಕೆಂಬ ಕಾತರತೆ ನನಗೆ! ಅದರಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಸುರಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇನೆ, ನಾನು. ಈ ಭುವಿಯ ಬಾಳೆಂಬುದು ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರದ್ದು. ಆದರೂ ಮೂರ್ಖನಂತೆ ಅದರ ಮೇಲೆಯೇ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ! ಯಾವುದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅತಿ ದೂರದ್ದೋ ಅಂಥ ವಿಷಯ ವಸ್ತುಗಳು ಸಮೀಪವೆಂಬಂತೆ ನನಗೆ ತೋರಿಬರುತ್ತಿವೆ. ಯಾವುದು ಬಹು ಹತ್ತಿರದ್ದೋ ಅಂಥ ಆತ್ಮವು ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಬಹುದೂರದ ವಸ್ತುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ! ಇದೆಂಥ ವಿಪರ್ಯಾಸ! ಇದೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ಅಜ್ಞಾನದ ಫಲವೇ ಸರಿ! ಅವಿದ್ಯೆಯ ಗುರುತೇ ಸರಿ! ಇದನ್ನು ನಾನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯಬೇಕು! ಸತ್ಯವಸ್ತುವಾದ ನನ್ನಾತ್ಮವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

‘ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ, ಎಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗುವಂಥವು. ಯಾವುದೂ ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ. ಇವಾವುದರಿಂದಲೂ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಮಹಾಮಹಿಮರೆನ್ನಿಸಿಕೊಂಡವರೂ, ನೀಚಾನೀಚರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರಲ್ಲವೇ! ನನ್ನಾತ್ಮವನ್ನು ಎಂದು ತಾನೇ ಈ ಭ್ರಾಂತಿಯು ಆವರಿಸಿತು? ಭಯಂಕರ ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ದುಃಖ ದೌರ್ಮನಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವ ನನಗೆ ಈ ರಾಜ್ಯಭೋಗ ದಿಂದಾಗಲಿ, ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದಾಗಲಿ - ಏನು ತಾನೇ ಪ್ರಯೋಜನ? ನನ್ನ ಸಂಪತ್ತೆಂಬುದು ಬರಿಯ ನೀರಿನ ಗುಳ್ಳೆ! ಇದೊಂದು ನನ್ನ ಮುಂದಿರುವ ಕಣ್ಕಟ್ಟು ಮಾತ್ರ. ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಅನೇಕಾನೇಕ ರಾಜೇಂದ್ರರು, ದೇವೇಂದ್ರರು - ಎಲ್ಲರೂ ನಶಿಸಿಹೋದರು; ಕಾಲವೆಂಬ ಅನಂತ ಸಾಗರವು ಅವರನ್ನು ಕಬಳಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು. ದುರದೃಷ್ಟವೆಂಬ ರಕ್ತಸನ ದವಡೆಗೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ತುತ್ತಾದರು. ಇನ್ನು ನನ್ನ ಗತಿಯೂ ಅವರಂತೆಯೇ ಆಗುವುದು. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ನನ್ನ ರಾಜ್ಯ, ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು ನಾನು ನಂಬಿಕೊಂಡಿರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ?’

‘ಲಕ್ಷಾಂತರ ಬ್ರಹ್ಮರುಗಳ ಅವಸಾನವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಲಕ್ಷಾಂತರ ಚಕ್ರಾಧಿಪತಿಗಳು ಮಣ್ಣಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನನ್ನ ಜೀವನ ಮಾತ್ರವೇ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುತ್ತದೆನ್ನುವ ಖಾತರಿ ಎಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಇದೆ? ಈ ಜಗತ್ತೆಂಬುದು ಒಂದು ಸುದೀರ್ಘ ಕನಸು ಮಾತ್ರ. ಈ ದೇಹವೆಂಬುದು ಮನಸ್ಸಿನ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾತ್ರ. ಇವುಗಳನ್ನು ನಂಬಿಕೊಂಡರೆ, ವಿನಾಶ ಖಂಡಿತ. ಇಂಥ ನನ್ನ ದುರವಸ್ಥೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನಾರನ್ನು ತಾನೇ ನಾನು ದೂರಲಿ?’

ನಂತರ ಜನಕನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡನು :

‘ಎಲೈ ಮನಸ್ಸೇ, ನೀನು ಶಾಶ್ವತವೇ? ಖಂಡಿತ ಅಲ್ಲ. ‘ನಾನು’ ಎಂಬ ಭಾವನೆ, ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಬಗೆಗಿನ ಕಲ್ಪನೆ, ಹೊರಗಿನ ವಸ್ತುಗಳ ವೀಕ್ಷಣೆ - ಇದೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು? ನಿನ್ನಿಂದ ಉದ್ಭೂತವಾದ ಅಹಂಕಾರವು ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಿತ್ತು ತಿನ್ನುತ್ತಿದೆ. ನಿನ್ನಿಂದಾಗಿ ನೂರಾರು ಆಸೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು, ಈ ಕ್ಷುದ್ರ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಅಹಂಕಾರ ಮತ್ತು ಮಮಕಾರಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ನರಳಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ದಿನಗಳು, ರಾತ್ರಿಗಳು ಭರ ಭರನೆ ಸಾಗುತ್ತಿವೆ. ಆದರೂ ಕೇವಲ ನಿನ್ನ ದೆಸೆಯಿಂದ ನಾನು ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲಾಗದೆ ಅಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದೇನೆ.’

ಮತ್ತೆ ಜನಕನು ಸ್ವವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ:

‘ಕಾಲವೆಂಬುದು ಒಂದು ಮಾಟಗಾರನಂತೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಜನಗಳನ್ನು ಅದು ಕೈಗೊಂಬೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಜಾದೂಗಾರನು ಚೆಂಡುಗಳನ್ನು ಆಡಿಸುವಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸಾಕೋ ಸಾಕು, ಸಾಕೋ ಸಾಕು. ಇಷ್ಟರವರೆಗೆ ನಾನು ಕಳೆದ ಜನ್ಮಗಳೇ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಆಯಿತು! ಇನ್ನು ಇವುಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆಯಲೇಬೇಕು. ಒಂದಾದಮೇಲೊಂದರಂತೆ ದುರದೃಷ್ಟಿಗಳ